

Sygn. akt II CSK 58/19

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku P.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przy uczestnictwie J. W. i I. W.

o ustanowienie służebności,

na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 19 lipca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 18 września 2018 r., sygn. akt VII Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od uczestników solidarnie na rzecz wnioskodawcy
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnicy postępowania J. i I. W. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 września 2018 r. zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w S. Sąd Rejonowy ustanowił na rzecz wnioskodawcy – P. sp. z o.o. w S. służebność przesyłu obciążającą każdoczesnego właściciela nieruchomości położonej w miejscowości R. gmina G., obejmującej działkę nr 45/1, stanowiącą obecnie własność uczestników – J. W. i I. W., polegającą na:

1) prawie utrzymania i korzystania z posadowionych na działce nr 45/1 urządzeń, sieci wodociągowej o przekroju $\varnothing$ 90, hydrantu, sieci kanalizacji sanitarnej tłocznej PE 0 63, kabla energetycznego zasilającego przepompownię WLZ, skrzynki elektrycznej i przepompowni ścieków, których usytuowanie i obszar służebności (592 m²) jest zaznaczony na mapie sporządzonej przez biegłego M. D. - k. 308 akt, stanowiącej integralną część postanowienia; na tym obszarze właściciele nie mogą wznosić budowli w rozumieniu prawa budowlanego oraz dokonywać trwałych nasadzeń;

2) prawie dostępu i dojazdu do wyżej wymienionych urządzeń;

Sąd ustanowił także na rzecz wnioskodawcy służebność przesyłu obciążającą każdoczesnego właściciela nieruchomości położonej w miejscowości R., gmina G. obejmującej działkę nr 45/2, stanowiącej obecnie własność uczestników – J. W. i I. W., polegającą na:

1) prawie korzystania z biegnącej przez działkę 45/2 sieci wodociągowej o przekroju $\varnothing$ 90, w pasie służebności o szerokości 4 m (po 2 metry od osi wodociągu), o powierzchni 304 m², zaznaczonym na mapie sporządzonej przez biegłego M. D.; w pasie tym właściciele nie mogą wznosić budowli w rozumieniu prawa budowlanego oraz dokonywać trwałych nasadzeń;

2) prawie dostępu i dojazdu do wyżej wymienionych urządzeń,

Ponadto Sąd ustanowił na rzecz wnioskodawcy służebność drogi koniecznej na działkę 45/1 polegającą na prawie przechodu i przejazdu przez działkę nr 45/1

w celu dotarcia do budynku przepompowni w pasie służebności o łącznej powierzchni 468 m², również uwidocznioną na mapie.

Za ustanowienie służebności Sąd zasądził solidarnie od wnioskodawcy na rzecz uczestników kwotę 1719 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że działki 45/1 oraz 45/2 stanowią wspólność małżeńską uczestników i są działkami rolnymi, z tym że na działce nr 45/1 znajduje się siedlisko. Na podstawie decyzji Wójta Gminy G. o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z dnia 15 lipca 2007 r. ustalono warunki budowy sieci kanalizacji sanitarnej ciśnieniowo-grawitacyjnej dla potrzeb rolnictwa i mieszkańców wraz z przyłączami sanitarnymi, przepompowniami oraz linią kablową zasilającą przepompownię na trasie Grzmiąca – G. – R. – M.. Przed rozpoczęciem inwestycji wnioskodawca negocjował z uczestnikami lokalizację urządzeń na ich nieruchomościach, w tym przepompowni ścieków. Ostateczny projekt przewidywał lokalizację przepompowni przy garażu i budynku gospodarczym 18a. W trakcie wykonania inwestycji doszło do odstępstwa od rozwiązania projektowego i ostatecznie przepompownię przesunięto o 2 m bliżej budynku gospodarczego. Biegły ocenił, że odstępstwa od projektu były nieistotne odstępstwem. Lokalizacja urządzeń była zgodna ze sztuką budowlaną i warunkami technicznymi. Przerabianie instalacji wiązałoby się z kosztami oraz nie gwarantowałoby dobrego dojazdu do przepompowni wybudowanej teraz w miejscu, gdzie już wcześniej był zapewniony dobry dojazd drogą urządzoną przez uczestników. Sąd Rejonowy uznał, że wniosek o ustanowienie służebności przesyłu był uzasadniony. Spór dotyczył lokalizacji urządzeń wnioskodawcy i szerokości pasa służebności na działce 45/1, od miejsca, w którym urządzenia wnioskodawcy biegły w głąb działki uczestników - w stronę wybudowanej przez wnioskodawcę przepompowni, jednak biegły rzeczoznawca budowlany ocenił tę lokalizację jako prawidłową. Biegły geodeta naniósł na mapę rzeczywiste pasy służebności na działce 45/1, ponieważ zakres służebności na działce 45/2 nie budził sporów.

Sąd Okręgowy, który rozpoznał sprawę na skutek apelacji uczestników zmienił zaskarżone postanowienie, chociaż w inny sposób niż postulowali skarżący. Sąd odwoławczy zaakceptował ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu pierwszej

instancji, dostrzegł jednak, że mapa do której odsyła punkt drugi postanowienia nie zawierała oznaczenia pasa służebności na działce nr 45/2. W związku z tym dopuścił dowód z opinii biegłego w celu oznaczenia tego pasa i zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że ustanowił służebność z uwzględnieniem opinii biegłego M. D. i sporządzonej przez niego mapy, co wpłynęło również na określenie rzeczywistej wielkości pasa służebności, który okazał się mniejszy (130 m²). W skardze kasacyjnej uczestnicy zarzucili naruszenie przepisów postępowania, - art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 378 k.p.c. oraz prawa materialnego - art. 305¹ k.c. oraz art. 305¹ § 2 k.c. We wnioskach domagali się uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenia postanowień obydwu sądów i przekazania sprawy do rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Domagali się też zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawca wniósł o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz solidarne od uczestników postępowania zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Ponadto wnioskodawca wniósł o wstrzymanie przez Sąd Najwyższy rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie oraz zawieszenie postępowania do czasu rozpoznania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej pytań prejudycjalnych zadanych przez Sąd Najwyższy na mocy postanowienia z dnia 2 sierpnia 2018 roku wydanego w sprawie o sygnaturze akt III UZP 4/18.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o zawieszenie postępowania nie może zostać uwzględniony w niniejszej sprawie, ponieważ problem podniesiony w powołanych przez skarżącego pytaniach skierowanych do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej został co do zasady wyjaśniony w wyroku Trybunału z dnia 24 czerwca 2019 r. (C 619/18), a ponadto nie ma bezpośredniego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa

i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnili potrzebę rozpatrzenia ich skargi przesłanką z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to znaczy oczywistą zasadnością tej skargi ze względu na nieprawidłową wykładnię art. 305¹ k.c. i art. 305² § 2 k.c., dokonaną przez Sąd Okręgowy w K. Skarżący wskazali, iż Sąd odwoławczy w ogóle nie rozpoznał apelacji uczestników w zakresie zarzutu pierwszego. Nadto podnieśli, iż ustalenie wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu nastąpiło z naruszeniem art. 305¹ § 2 k.c., bowiem nie uwzględniono uciążliwości, które związane są z istnieniem na działce urządzeń, a które skutkują zmniejszeniem jej atrakcyjności. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści tej skargi w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie, a jednocześnie orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910). Tak rozumianą niewątpliwą zasadność przynajmniej jednego z podniesionych w skardze zarzutów obowiązany jest unaocznic skarżący. W pierwszym zarzucie apelacji skarżący wskazali na „naruszenie prawa materialnego, tj. art. 305¹ k.c. poprzez ustanowienie dwóch służebności przesyłu i służebności drogi koniecznej w sytuacji gdy inwestycja polegająca na urządzeniu sieci wodno - kanalizacyjnej biegnącej między innymi przez miejscowość R. wykonana została niezgodnie z projektem i z odstępstwami od jego założeń, co skutkowało wzrostem długości różnego rodzaju podłączeń i wykonaniem dłuższej sieci, zaś możliwe było wykonanie krótszej sieci, która w mniejszym zakresie wyłączałaby uprawnienia właściciela nieruchomości obciążonej do korzystania z niej”. Zarzut ten nie

jest oczywiście uzasadniony, ponieważ Sąd Okręgowy omówił te kwestię w uzasadnieniu, stwierdzając, że „bez znaczenia było to, czy przy budowie odstąpiono od projektu. Jeśli nawet takie odstępstwo było, to było nieznaczne i żadnych istotnych konsekwencji nie wywołało.” Swoje stanowisko Sąd oparł na treści opinii biegłego. Jeśli zaś chodzi o wysokość wynagrodzenia to skarżący nie wyjaśnili, w jaki sposób należałoby je obliczyć. W tych okolicznościach trudno uznać zastrzeżenia skarżących za uzasadnione i to w sposób natychmiast dostrzegalny, jeśli uwzględni się, że Sąd wyliczył wynagrodzenie przy uwzględnieniu wytycznych biegłego, biorąc za podstawę wartość obciążonego gruntu.

W konsekwencji powołana przez uczestników podstawa przyjęcia ich skargi kasacyjnej do rozpoznania nie uzasadnia takiej decyzji, zaś okoliczności sprawy nie wskazują, aby zachodziły inne przesłanki przedsądu. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 98 § 3, art. 99 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. Wysokość zasądzonych kosztów uzasadnia § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265).